

SDF

Svensk Demografisk Förening

INFORMATION

Nr 1 reviderat, februari 2006

Värva nya medlemmar

Säkert finns någon på din arbetsplats eller i din vänskapskrets som skulle ha glädje av att vara med i föreningen. Medlem i Svensk Demografisk Förening blir man genom att sätta in 100 kronor på postgirokonto 15 87 07-3. Ange namn och adress på inbetalningskortet.

Hemsidan

Besök SDF:s hemsida;
www.svenskdemograf.org.

Den nya sidan beräknas vara klar den 1 juli. Vi tar gärna emot synpunkter på hur sidan kan förbättras.

Från sekreteraren

I det här numret påminner styrelsen om föreningens årsmöte och ger en kort inblick i hur föreningens program till Demografidagen den 1 juni kommer att se ut. Vi ger även ett litet referat av Öresundsseminarier som ägde rum innan jul. Spännande information följer också om de senaste magisteruppsatserna från Stockholm. Bladet avslutas med en demografisk rapport från Skåne.

Årsmötet

Styrelsen vill påminna våra medlemmar föreningens årsmöte som äger rum den 28

mars klockan 15.00 på SCB i Stockholm, Karlavägen 100. Mer information om föredragshållare följer på e-posten.

Demografidagen

Den 1 juni i år äger Demografidagen rum på SCB i Stockholm. Det övergripande temat är Framtidens demografi. Demografidagen arrangeras SDF, SCB, Sveriges kommuner och landsting och Glesbygdsverket. Mer information följer på e-posten.

Öresundsseminarium

Torsdagen den 8 december 2005 arrangerade Svensk Demografisk Förening ett heldagsseminarium om Öresundsregionens demografi i samarbetet med Forskningsgruppen i ekonomisk demografi vid Lunds universitet och Region Skåne. Seminariet hölls på Ekonomihögskolan i Lund och lockade cirka 45 deltagare från både Danmark och Sverige. Såväl akademiker, tjänstemän, praktiker och folk från näringslivet var intresserade av att höra om olika aspekter av demografi och demografisk förändring i den dynamiska Öresundsregionen. En av utgångspunkterna är att det, åtminstone i södra Sverige, talas ofta och mycket om Öresundsregionen och om ekonomi, integration och samverkan i stort. Det är dock sällan som man hör något om befolkningen generellt och huruvida det råder likheter och/eller

---

Svensk Demografisk Förening

Ordförande: Lena Lundkvist, Huvudkontoret/Utvärderingsavdelningen/Enheten för samhällsanalys, 103 51 Stockholm. Telefon: 08-786 94 87. E-post: lena.lundkvist@forsakringskassan.se

Sekreterare: Anna Lundberg, Centrum för befolkningsstudier, Umeå universitet, 901 87 Umeå, Telefon: 090-786 99 44. E-post: anna.lundberg@ddb.umu.se

Föreningens postgiro: 15 81 07-3

skillnader mellan den danska och svenska befolkningen. Arrangörerna tänkte att nog vore det intressant att få reda på mer vad gäller fakta och analyser om människorna i Öresundsregionen!

Christian Skarman, demograf på Region Skåne, inledde med en definition av Öresundsregionen och en översikt över vad som karakteriserar befolkningsutvecklingen i denna regionen. Därefter tog Anders Axelsson, Öresundskommittén, och Britt Andresen från Öresundsbrokonsortiet vid och talade om flyttningar och pendling över Öresund.

Under eftermiddagen höll Per Olof Östergren, Socialmedicinska enheten, UMAS, ett föredrag om hälsa och dödlighet på båda sidor sundet; Maria Stanfors Ekonomisk-historiska institutionen, Lunds universitet, presenterade en jämförande studie om långsiktiga variationer i barnafödandet i Sverige och Danmark; och Nabanita Datta Gupta, Socialforskningsinstitutet, Köpenhamn, talade om den skandinaviska modellen och huruvida den är en önskvärd modell för familjepolitik, sysselsättning och jämställdhet?

Under dagen fungerade Per Simonsson från Öresundskommittén som moderator och seminariet avslutades med några ord från Tommy Bengtsson, Ekonomisk-historiska institutionen, Lunds universitet. Det sammantagna omdömet verkar ha varit att folk var nöjda med seminariet och att få veta mer om befolkningen i Öresundsregionen.

Magisteruppsatser vid Demografiska avdelningen Stockholms universitet

1) **Elveborg Lindskog, Elina** (2006): *Xhosa Women's Vulnerability to the Spreading of HIV/Aids in South Africa*

Master Thesis (10 credits)

Interdisciplinary Magister Course in Demography, specialization in Human geography, Stockholm University
Department of Human Geography and Demography, SU

Supervisor: Gunilla Andrae

Language: English

My paper is built both on an overview of previous literature and on a fieldwork carried out in a Xhosa speaking black township called Kayamandi outside Stellenbosch, 45 minutes from Cape Town, South Africa. The paper aims (1) to study Xhosa women's vulnerability to the spreading of HIV/Aids from a gender perspective, by focusing on social determinants and migration; and (2) to illustrate whether and how gender specific norms are being challenged through the work of the support group in Kayamandi with the help of a method presented in chapter 2, making gender specific norms visible and thereby changeable.

What drives the spreading of HIV? Women's position in society seems to be determined in a micro perspective (within relationships) by gender contracts and in a macro perspective by gender systems on which the Xhosa culture rests. These two theories are studied both in the literature part and in the fieldwork part to see how they work in a context. As for migration, researchers seem to emphasize the importance of understanding migration in relation to high-risk sexual behavior in order to understand its relation to the spreading of HIV/Aids. Men's high-risk sexual behavior is intimately linked to women's limited possibility to say no to sex or to be able to demand fidelity or the use of condoms. A woman without power within her relationship is vulnerable to getting infected by HIV.

Keywords: HIV/Aids, Xhosa women, culture, migration, gender, vulnerability, South Africa.

II) **Bo Schöld** (2006): *Sega Gubbar*
(“*Stubborn fellows*”)

D-uppsats i ekonomisk historia med
demografisk inriktning (10 poäng)
Handledare: Johan Söderberg
Demografi bihandledare: Örjan Hemström

Med hjälp av den historiska metoden – att samla fakta och dra slutsatser om tidigare händelser – analyseras här mäns överlevnadsförmåga i två Stockholmsförsamlingar för att finna belägg för att välfärd verkligen förlänger livet.

Genom att fokusera på män som är 80 år eller äldre i Oscars församling på Östermalm, och Katarina församling på Södermalm, polariseras levnadsvillkoren för tjänstemän och arbetare efter en höger-vänsterskala. För sådan var den politiska opinionen i församlingarna enligt valresultaten i många kommunalval. Härmed undersöks biologisk och social konkurrens. Studien fokuserar på humankapital (yrke), socialt kapital (civilstånd) och materiellt kapital (fast egendom, ekonomiska resurser) i syfte att förstå skillnader i livslängd.

Nyckelord: ackommodation, adaptation, assimilation, attityd, klass, välstånd, välfärd

Datum 2006-02-14

Regional utvecklingsledning

Christian Skarman, Demograf
Direkttelefon 044-13 32 51
Mobiltel 0705 19 32 51

Befolkningsutvecklingen i Skåne under år 2005

Vid årsskiftet 2005/2006 hade Skåne ca 1 169 500 invånare. Skånes folkmängd ökade med ca 8 500 personer under år 2005. Förutom Stockholm var Skåne det län som ökade kraftigast procentuellt sett. Stockholm läns ökning förklaras främst av en ung befolkning som ger ett stort barnafödande.

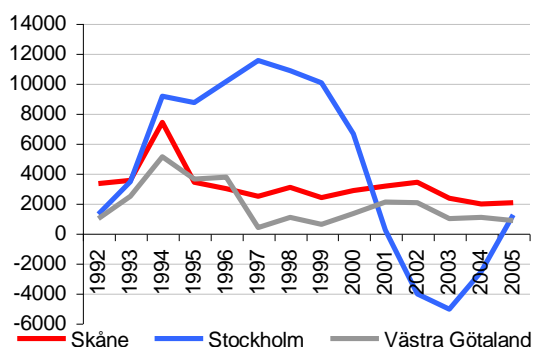
Skåne tappar inrikesflyttare

Skåne var för fjärde året i rad det län dit det kom flest inflyttare, i förhållande till antalet utflyttare. Det totala flyttningsöverskottet (inflyttare-utflyttare) år 2005 var ca 7 400 personer.

Under lång tid har flyttningsströmmarna generellt sett gått från de mindre länen till storstadsläna. De senaste åren har dock inrikes flyttningsöverskottet minskat för Stockholm, Skåne och Västra Götaland. Liksom förra året vann Skåne ca 2 000 flyttare från andra län under år 2005. Så lågt inrikes flyttningsöverskott har inte Skåne haft sedan 1980-talet.

För sjätte året i rad var det utrikesflyttningarna som bidrog till större delen av folkökningen i Skåne. Under 2005 flyttade 5 300 fler personer till Skåne från utlandet, än som flyttade från Skåne till utlandet.

Storstadslänens inrikes flyttningsöverskott (inflyttare minus utflyttare)

Inflyttningen av danskar håller i sig

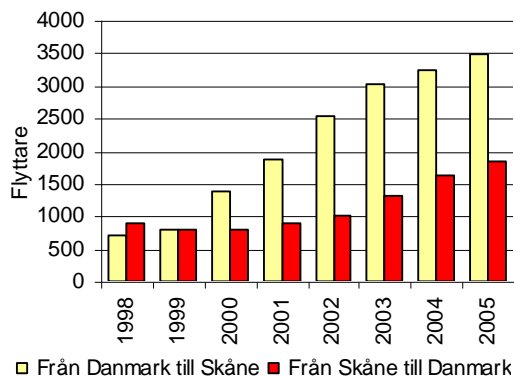
Invandringen från Danmark till Skåne är fem gånger så stor som åren före år 2000, då bron invigdes.

Ökningen består till största delen av danska medborgare som i stor utsträckning bosätter sig i och kring Malmö kommun. Flyttningarna i båda

riktningarna har ökat i jämn takt de senaste åren med ett netto på ca 1600 flyttare. År 2005 flyttade ca 3 400 personer från Danmark till Skåne och i andra riktningen flyttade ca 1 800 personer.

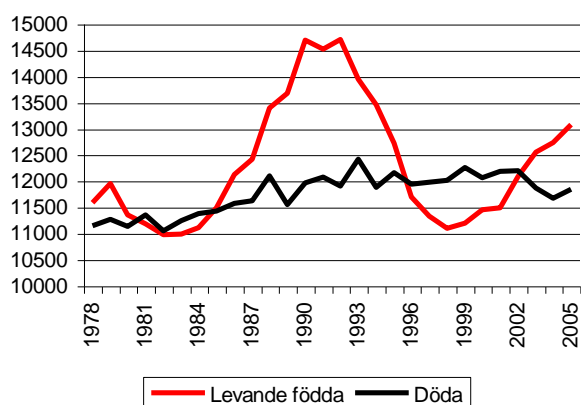
Nivån på flyttningar från Danmark till övriga Sverige och från övriga Sverige till Danmark ligger på ungefär samma nivå som åren innan bron öppnades.

Flyttningar mellan Danmark och Skåne

Barnafödandet fortsätter att öka

För tredje året i rad föddes det fler barn än antalet döda. Antalet kvinnor i barnafödande åldrar ökar och samtidigt stiger fruktsamheten i dessa åldrar. Det är denna kombination som ligger bakom den vändning vi har sett de senaste fyra åren. I Skåne föddes ca 13 100 barn under år 2005, vilket innebär en ökning med 400 nyfödda jämfört med år 2004. Antalet avlidna uppgick till ca 11 800 och är en ökning med 100 jämfört med föregående år. År 1999 föddes 1 100 färre barn än antalet döda under året. Sex år senare, år 2005, föddes det 1 200 fler barn i Skåne, än antalet dödsfall under året.

Största orsaken till att Skånes folkmängd ökar är dock fortfarande att de som flyttade in till Skåne är fler än de som flyttade ut från länet.

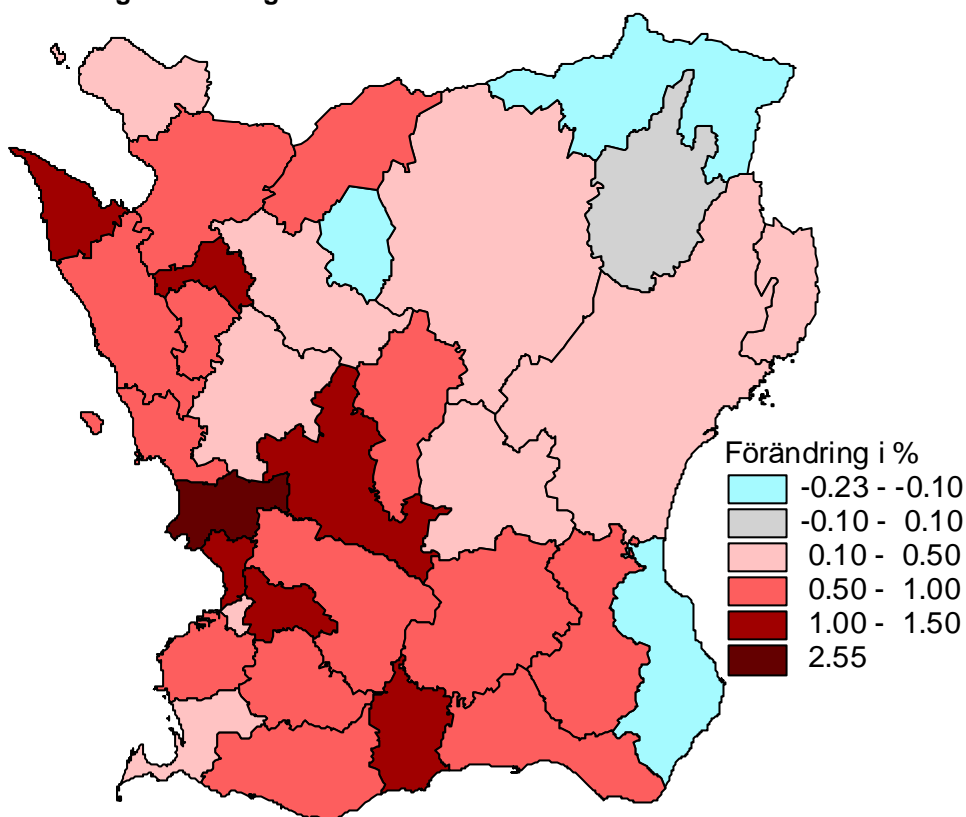
Utvecklingen i Skånes kommuner

År 2005 ökade folkmängden i 30 av Skånes 33 kommuner. En ny trend de senaste åren är att det inte längre är de stora kommunerna som ökar snabbast procentuellt sett, utan istället kringliggande kommuner som Kävlinge, Höganäs, Lomma och Skurup. I antalet personer räknat är det dock fortfarande Malmö, Helsingborg och Lund som ökar mest. Även om ökningen bara var marginell, var det första gången på 10 år som folkmängden i Östra Göinge ökade.

Folkmängden minskade i Simrishamn, Osby och Perstorp. Minskningen beror på att andelen äldre är hög i dessa kommuner och att det därmed avlider fler personer än det föds barn. Sammanlagt minskade dessa tre kommuner dock endast med 75 personer. Jämfört med hur befolkningsutvecklingen såg ut under slutet av 1990-talet är detta en dramatisk förändring.

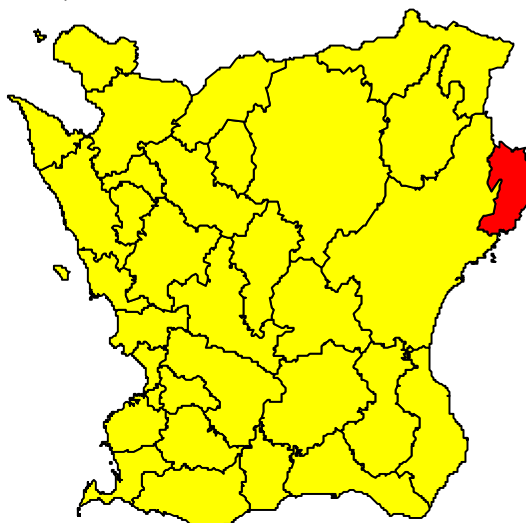
Befolkningsspridningen fortsätter i Skåne. Endast en kommun hade fler utflyttare än inflyttare (Bromölla – 9 flyttare). Att så pass många kommuner har ett flyttningsöverskott har inte hänt under de senaste 40 åren. Om det hänt tidigare finns det inga tillgängliga uppgifter om, utifrån dagens kommungränser.

Befolkningsförändring i % för år 2005

Flyttningsöverskottet i Skånes kommuner

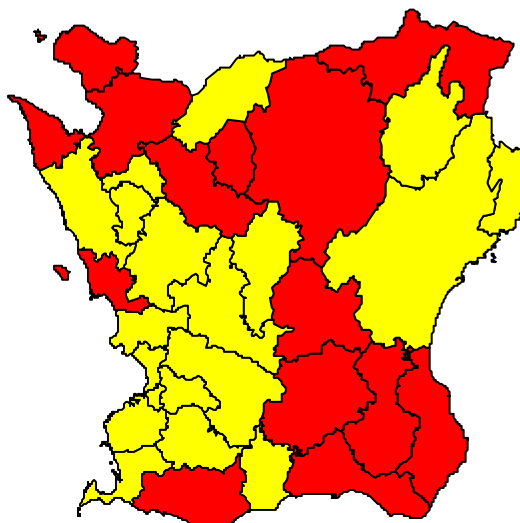
(flyttningsöverskott = inflyttare - utflyttare - döda)

■ Fler inflyttare än utflyttare
■ Fler utflyttare än inflyttare

Födelseöverskott i Skånes kommuner

(födelseöverskott = födda - döda)

■ Fler födda än döda
■ Fler döda än födda

När det gäller födelseöverskottet så beror skillnaderna främst på kommunernas olika åldersstruktur. Kommunerna i sydvästra Skåne har en yngre befolkning, vilket förklarar att dessa kommuner oftast har fler födda än döda. Under år 2005 hade 19 kommuner fler födda än döda jämfört med 14 år för två år sedan. Störst var födelseöverskottet i Malmö (688) och Lund (369). Lägst födelseöverskott hade Simrishamn (-112) och Landskrona (-101).

Medelåldern i Skånes kommuner

